

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



**Факультет/інститут психології**

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Філософські основи риторики**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітня програма: «Філософія»

Спеціальність: 033 «Філософія»

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Форма навчання – денна

Затверджено на засіданні кафедри філософії,  
соціології та релігієзнавства  
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

## ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
- 8. Політика навчальної дисципліни**

## 1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Філософські основи риторики
Освітня програма	Філософія
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	033 Філософія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	Другий. Другий.
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

## 2. Опис дисципліни

*Метою* викладання навчальної дисципліни „Філософські основи риторики” є пояснити студентам зміст розділів риторики (інвенції, диспозиції, елокуції, меморії, акції) та основних принципів виступу та ведення дискусії.

*Завдання* дисципліни: розкрити зміст класичного та некласичного історичних типів дискусії; з'ясувати найважливіші функції філософії як дискурсивної практики; визначити зміст найважливіших розділів риторики, складових дискусії, правил виступу та ведення філософської суперечки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*: риси, що відрізняють монологічне філософування від діалогічного; зміст та призначення інвенції, диспозиції, елокуції, меморії, акції; найважливіші змістовні та формальні вимоги до виступу та ведення філософської дискусії; особливості використання аргументації в дискусії, класичні та некласичні прийоми ведення суперечки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *вміти*: вести філософські суперечки; використовувати прийоми і методи творчого мислення; самостійно формулювати та висловлювати думки по змісту дискусійних питань; критично переосмислювати набуті знання та стереотипи у сприйнятті та розумінні людини та її цінності у світі, толерантно відноситися до поглядів інших людей на ці проблеми.

### **Компетентності**

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.

ЗК 11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності

ЗК 12. Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів).

СК6. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

СК7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

СК14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

### **Програмні результати навчання**

РН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

РН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

PH13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.

PH15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

### 3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Зв'язок риторики з природою філософського знання	Розуміти зміст дискурсивності філософії. Усвідомлювати співвідношення монологічності та діалогічності у філософії. Розрізняти класичний та некласичний типи філософської дискусії.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
2.	Предмет риторики	Розуміти, що є предметом риторики. Знати модуси публічного виступу. Ідентифікувати розділи риторики.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
3.	Розділи риторики	Знати, що таке інвенція. Знати, що таке диспозиція. Знати, що таке елокуція. Знати, що таке меморія. Знати, що таке акція.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
4.	Техніка і тактика ведення дискусії	Знати правила співпраці з партнером. Розрізняти найважливіші складові етики дискурсу. Усвідомлення прагнення до компромісу як вимогу етики дискурсу. Знати процедурні правила ведення дискусії.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
5.	Аргументаційна складова виступу та дискусії	Мати загальне поняття про аргументацію. Знати традиційні методи аргументації. Знати нетрадиційні методи аргументації. Знати некоректні способи аргументації.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
6.	Техніки та способи впливу на опонента	Мати уявлення про класифікацію технік та способів впливу. Знати особливості партнерських (допоміжних) впливів. Знати особливості впливів через натиски та насильницьких впливів.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі Тести

### 4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	50
Тести	50
Максимальна кількість балів	100

## 5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальних робіт	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Семінарські заняття			10			10			10			10			10			50
Тести														50				50
Всього на тиждень			10			10			10			10		50	10			100

## 6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Система дистанційного навчання університету
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Абрамович С. Д., Чикарькова М. Ю. Риторика: навч. посібник. Львів: Світ, 2001. 240 с.</li> <li>2. Афанасьєва О.М. Наукова полеміка: риторико-аргументативний аспект. <i>Мовні і концептуальні картини світу</i>. 2013. Вип. 43 (1). С. 50–64.</li> <li>3. Афанасьєва О.М. Риторико-аргументативна будова дискурсу політології. <i>Проблеми семантики слова, речення та тексту: Збірник наукових праць</i>. 2012. Вип. 28. С. 28–36.</li> <li>4. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібник. Київ: Кондор, 2003. 264 с.</li> <li>5. Гжегорчик А. Життя як виклик. Вступ до раціоналістичної філософії. Варшава, Львів, 1997. 264 с.</li> <li>6. Гнатюк Я.С. Еристика та евристика: навч. посібн. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 268 с.</li> <li>7. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія. Підручник. Київ: Лібра, 1999. 488 с.</li> <li>8. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика: Посібник для студентів та аспірантів. Львів: Астролябія, 2002. 352 с.</li> <li>9. Колотілова Н.А. Риторика. Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.</li> <li>10. Малахов В. Етика спілкування: Навч. посібник. Київ: Либідь, 2006. 400 с.</li> <li>11. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2003. 311 с.</li> <li>12. Мацько О. М. Місце та роль риторики у сучасній гуманітаристиці. <i>Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки</i>. 2015. Вип. 38. С. 221–224.</li> <li>13. Невельська-Гордєєва О.П., Нечитайло В.О. «Чорна риторика» як маніпулятивна техніка. <i>Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого</i>. 2021. № 2 (49). С. 81–92.</li> <li>14. Онуфрієнко Г.С. Риторика. Навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 592 с.</li> <li>15. Основи ораторського мистецтва: Практикум / Укладач О.І.Когут. Тернопіль: Астон, 2005. 296 с.</li> <li>16. Ситниченко Л.А. Першоджерела комунікативної філософії. Київ: Либідь, 1996. 176 с.</li> <li>17. Тофтул М.Г. Про риторику та її значення. <i>Вісник Житомирського державного університету</i>. 2013. Вип. 67. Філософські науки. С. 22–25.</li> <li>18. Хоменко І.В. Еристика: мистецтво полеміки: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 192 с.</li> </ol>	

с.

19. Шоріна Т.Г. Класична та «чорна» риторика: мовно-комунікативні та філософські трансформації принципів. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія*. 2019. № 1 (29). С. 163–169.

## 7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства Вул. Т. Шевченка, 57, Гуманітарний корпус, Факультет психології, каб. 503, телефон: +380342596015; сайт: <a href="https://kfsr.pnu.edu.ua/">https://kfsr.pnu.edu.ua/</a> ; електронна адреса: <a href="mailto:kfsr@pnu.edu.ua">kfsr@pnu.edu.ua</a>
Викладач (і) Гостьові лектори	Даниляк Ростислав Петрович
Контактна інформація викладача	<a href="mailto:rostyslav.danylyak@pnu.edu.ua">rostyslav.danylyak@pnu.edu.ua</a>

## 8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Не допускається передавання паролю до свого облікового запису до системи дистанційного навчання
Пропуски занять (відпрацювання)	Допускається пропуск одного семінарського заняття без відпрацювання. За наявності більшої кількості пропущених семінарських занять або невиконаних тестових завдань необхідно відпрацювати їх шляхом усної відповіді по відповідній темі або написання тесту. Відпрацювання проводяться в межах консультацій (не пізніше одного тижня після пропущеного заняття).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	На період дії військового стану допустиме відхилення від дедлайнів в розумних межах
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідною поведінкою вважається будь-який вид паління в приміщеннях університету, поява в стані наркотичного чи алкогольного сп'яніння, публічна лайка, вияви ксенофобії, расизму, інші різновиди нетерпимості.
Додаткові бали	При бажанні студента підвищити підсумкову оцінку пропонується виконання індивідуального завдання – ідентифікація техніки чи методу за кінематографічним епізодом.
Неформальна освіта	Студент самостійно обирає джерела для підготовки до семінарських занять (єдиного підручника немає), допускається відхилення від змісту лекційного курсу

**Викладач**

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'R.P.' or similar, located between the words 'Викладач' and 'Даниляк Р.П.'.

**Даниляк Р.П.**